

DRUŠTVO SLOVENCEV V MENDOZI

Pustna veselica

V petek 28. februarja se je vrnil pust v naš dom, z njim pa maske, kape in barve.

Tri ure pred začetkom pričakovanega dogodka so se mladi zbrali, da bi okrasili in uredili dom. Obesili so girlande, osvetlili prostor ter pripravili hrenovke, flancate in pijačo. Udeleženci so na zabavo prišli z izvirnimi in zabavnimi dodatki. V veselem in sproščenem vzdušju so klepetali, plesali in peli. Otroci so se zabavali s tradicionalnimi igrami, namiznim tenisom, nogometom in drug drugemu barvali lase.

Po tradiciji več generacij je potekala povorka po dvorišču s pesmijo, ki je vodila do strašila, ki je simboliziralo konec pustnega časa. Poleg tega je bil prisoten kurent, bitje, ki odganja mraz, zimo in zlo.

Ena najbolj nepozabnih aktivnosti tega karnevala 2025 je bil karaoke. Več skupin

je nastopilo s čustvenimi pesmimi, občinstvo je pa prepevalo in skakalo. Ko so vsi končali, so bile podeljene nagrade vsem, ki so se opogumili in zapeli. Končno je bila na vrsti veselica. Glasba, ples in pena so bile zvezde te posebne noči. Spremljali so nas urbani in polka. Ta prvi od mnogih prihodnjih karnevalov se je končal ob polnoči, z veliko novih in veselih spominov.

Delavnica butaric in pirhov

V soboto, 12. aprila zjutraj, se je po pouku in odmoru slovenska šola »Sveta Ciril in Metod« v sodelovanju z srednješolskim tečajem in starši posvetila izdelavi in oblikovanju tradicionalnih butaric, okrašenih z belimi, modrimi in rdečimi trakovi, ki so bile blagoslovljene na cvetno nedeljo pri sv. maši. Izdelali so tudi večjo butaro, to je tradicija, ki pride še iz Slovenije, tudi ta butara je bila okrašena z barvami slovenske zastave. Med izdelovanju so mladi in odrasli učili in pomagali malim pri delu.

Po koncu pouka so mladi imeli skupno kosilo in so se malo odpočili, potem se je pa začela delavnica pirhov, katera se priredi že več let.

V tej delavnici sta bili predlagani dve tehniki: tradicionalna slikarska tehnika »pisanica« Marka Bajuka, pod vodstvo Bibiane Bajda, in dekoracijska tehnika »decoupage« pod vodstvom Ani Štirn. Nadaljevalo se je tudi z izdelavo manjših a

bolj pisanih butaric, okrašenih z barvnimi trakovi, s pomočjo Aleša Bajda. Mladini so se pridružili tudi drugi navdušenci, ki so se naučili in ustvarili pirhe in butarice vseh barv, vzorcev in tehnik. Mnogi so jih izdelali tudi za svoje družine.

Tečaj se je končal s številnimi novimi barvasnimi butaricami in pisanimi jajci, ki danes krasi naše domove. Ob tej priložnosti smo lahko uživali umetnost in tudi se spomnili, kako važno je, da jo ohranimo, podpiramo in jo delimo za slovensko kulturo in za našo identiteto.

75. redni občni zbor

V nedeljo, 27. aprila 2025, je v prostorih Slovenskega doma v Mendози potekal 75. redni občni zbor, ki se ga je udeležilo lepo število članov društva. Zbor se je pričel z molitvijo v zahvalo za vse delo, opravljeno v preteklem letu.

Na začetku obravnave dnevnega reda so člani, na predlog predsednika Tineta Šmona, izvolili overovatelja zapisnika: Frido Hirschegger in Matjaža Nemaniča. Sledilo je branje in potrditve zapisnika 74. občnega zbora iz leta 2024.

V nadaljevanju so bila predstavljena poročila članov odbora in predstavnikov posameznih odsekov društva. Vsak izmed njih je podrobno predstavil delovanje in dosežke v preteklem letu. Predsednik Tine Šmon je v svojem govoru izrazil hvaležnost vsem odsekom, ki so s svojim delom prispevali k uspešnemu in živemu delovanju društva. Posebno zahvalo je namenil skupini, ki skrbi za spletno poročanje o dejavnostih naše skupnosti, zlasti Karini Marušič, ki vodi ta odsek.

Na občnem zboru je bil izvoljen tudi novi odbor, ki ga sestavljajo:

Upravni odbor:

- Predsednik: Tine Šmon
- Podpredsednica: Helena Hirschegger
- Tajnik: Matjaž Grintal
- Blagajniki: Marjan Šmon, Paula Artač in Dušan Engelman
- Odborniki: Ani Grintal, Rezka Novak, Franci Šmon, Marjan Bajda in Pavel Šmon
- Kulturna referenta: Fric Šmon in Emil Nemanič

- Gospodarja: Aguštin Šmon in German Nemanič

Nadzorni odbor:

- Cvetka Grintal, Miha Hirschegger in Helena Bajda

Razsodišče:

- Stane Grebenc, Majda Nemanič in Jure Štumberger

Predstavniki posameznih odsekov in organizacij:

- Komunikacije in družbena omrežja: Karina Marušič
- Medorganizacijski svet: Nikolaj Štumberger
- Mendoški pevski zbor: Ani Grintal
- Osnovna šola sv. Ciril in Metod: Sofija Štumberger
- Srednja šola in tečaj slovenščine: Rezka Novak
- Planinski odsek: Bibi Bajda
- Folklorna skupina: Siad Handam
- Luč in zvok: Nikolaj Nemanič
- Arhiv in knjižnica: Angelca Čad
- Mladina: Valentina Šmon

Zbor se je zaključil z molitvijo za božji blagoslov v prihodnjem letu. Ob zaključku smo z močnim aplavzom novemu odboru in vsem predstavnikom zaželeli obilo uspeha in sreče pri njihovem delu.

Matjaž Grintal

Izlet na Penitentes 01/04 – 04/04

Med 1. in 4. majem, v dneh okoli državnega praznika ob dnevu dela, so se člani mendoške mladine in Planinskega odseka odpravili do slovenske koč »Jože Kastelic«, da bi opravili potrebna popravila in izboljšave.

Koča Jože Kastelic ima že petdeset let in se nahaja v Penitentes, planinska vas blizu Aconcagua in mednarodno mejo med Argentino in Chilom, 2.581 metrov n.v. in 170 km od mesta Mendoza. V bližini je tudi turističen kraj Puente del Inca, ki vsako leto privabi mnogo ljudi.

Zgoraj omenjena popravila vključujejo izkop jaška za postavitve strukture, ki ščiti in olajša dostop do vodnih klučev, obnovitve kuhinje in številna druga popravila za pripravo na zimsko sezono, saj je koča na voljo za najem, pa tudi za šolsko taborjenje in za uporabo mladine. Zavetišče se lahko uporabi celo leto.

Važno delo je bilo tudi opravljeno na pokopališču andinistov, kjer je bil ob 85. obletnici

Kasteličeve smrti njegov grob pobarvan in okolica popravljena in počiščena. Pokopališče andinistov je zadnje počivališče velikega števila plezalcev in ljubiteljev gora iz mnogih koncev sveta. Poleg g. Kastelica, med drugimi počivata tam tudi Jugoslovane Janez Stepanek, prvi, ki je umrl med poskusom osvojitve vrha Aconcagua in Bernardo Razquin, prijatelj Slovencev v Mendози.

Poleg popravil smo imeli čas tudi za rekreacijo, ki smo ga uporabili za obisk Puente del Inca in Mirador del Aconcagua, za sprehod po hribih, uživanje kresa in za učenje igre Tarok.

Minili so dnevi in prišel je čas, da se smo vrnili domov. Z žalostjo se smo poslovili od gora, a smo bili tudi zelo veseli, ker smo opravili vse potrebno delo za obnovitve koč, kar pomeni, da bo še mnogo ljudi lahko uživalo njeno toploto; ker smo se zabavali v družbi in vemo, da ne bo minilo dolgo, ko bomo spet prišli na obisk.

BALANTIČEVA ŠOLA *je obiskala park “Tierra Santa”*

V soboto, 24. maja na dan Marije Pomočnice, zavetnice vseh Slovencev, smo se zbrali pred njeno podobo v Našem domu in se ji priporočili. Prosili smo jo za njeno varstvo na romanju in blagoslov vseh družin Balantičeve šole ter slovenskega naroda.

Avtobus nas je že čakal in odpeljal v park “Tierra Santa”. Prispeli smo na mesto, tam se nam je pridružilo še nekaj učencev. Otroke smo spremljale učiteljice in nekaj staršev. Tierra Santa v Buenos Airesu je tematski park, kjer si lahko predstavljaš, da se sprehajaš po Jeruzalemskih cestah. Tu so skozi stoletja živele različne kulture: kristjani, Judje, Arabci

in Rimljani. Prirejeno je v tem slogu, osebje ki tam deluje je tudi oblečeno v tipična oblačila, kar daje kraju še posebno vzdušje.

Lepo so nas sprejeli in vodili naš obisk po parku. Najprej smo si ogledali jaslice, pripravljena je bila tudi kratka predstava o božičnih dogodkih na sveti večer ter glasba božične pesmi Sveta noč, blažena noč. Lutke so se avtomatično premikale v luči in zvoku in dajale vzdušje prelepe Svete noči.

Sprehajali smo se okoli različnih poslopij, zbirališč, palač ter hiš. Zanimiva je bila Noetova barka, živali so nas posebno navduševale skozi celo sprehajališče. Nato smo se ustavili in si

ogledali predstavo o stvarjenju sveta, medtem, ko smo čakali začetek predstave, so naši šolarji peli slovenske, verske otroške pesmi, ljudstvo, ki je bilo zbrano v dvorani jim je navdušeno ploskalo. Stvarjenje je bilo izredno lepo predstavljeno, otroci so navdušeno gledali. Najprej je bila tema, pokazala se je svetloba, nebo, luč, zvezde, voda, kopno, zelenje, nato smo zagledali še leva, slona, nosoroga, ptice, gorilo in nazadnje je Bog ustvaril človeka, po božji podobi, da bi si podvrigel stvarstvo in slavil Stvarnika.

Sprehodili in molili smo ob križevem potu in se vzpeli na Kalvarijo, kjer smo občutili trpljenje in smrt našega Odrešenika. On je

umrl za vse naše nemarnosti, brezbržnosti in grehe. Spodaj smo se usedli na stopnišče in pričakali Jezusovo zmagoslavno vstajenje. V votlini smo obiskali izvrstno veliko Srce Jezusovo. Videli smo tudi predstavo zadnje večerje v Cenakulu. Z lutkami Jezusa in vseh apostolov je bila prikazana zadnja večerja: ...To delajte v moj spomin, je Jezus rekel.

Nismo pozabili na naše lačne želodce in se okrepčali v počivališču.

Ta lep izlet Balantičeve družine, nam bo ostal v prelepem spominu.

Učiteljski zbor

XUL SOLAR IN DANIEL LEBER V MALBA PUERTOS: *Neskončni let dveh vizionarjev*

V kulturnem kompleksu **Malba Puertos**, najnovejši pobudi muzeja **MALBA** (Museo de Arte Latinoamericano de Buenos Aires / Muzej latinskoameriške umetnosti), je od konca marca na ogled razstava **»Vuelo infinito« (Neskončni let)**, ki združuje vizije dveh ustvarjalcev: legendarnega **Xula Solarja** (1887–1963) in **Daniela Leberja** (1988), umetnika slovenskega rodu, ki danes živi in ustvarja v Berlinu.

Razstava ni le preplet dveh izraznih svetov, temveč subtilen dialog med obdobji, jeziki, duhovnimi iskanji in ustvarjalnimi pristopi. Postavitev je kurirala priznana argentinska kustosinja **Alejandra Aguado**, umetniška vodja Malba Puertos, ki je v skupno zgodbo vtkala duhovno globino obeh avtorjev.

Xul Solar, eden najizvirnejših argentinskih mislecev 20. stoletja, je znan po svoji strasti do astrologije, duhovnih ved, ezoterike in izmišljenih jezikov. Njegova dela razkrivajo nevidno in gledalca popeljejo v notranje ter kozmične svetove.

Močna vez z dediščino prednikov se odraža tudi v Leberjevem ustvarjanju, ki pogosto črpa iz simbolnega jezika, kolektivnega spomina in občutka pripadnosti. Njegova umetnost je prežeta z globoko introspektivnostjo, v kateri se prepletajo osebna izkušnja, kulturni vplivi in raziskovanje identitete.

Zaključil je študij vizualnih umetnosti na Universidad de Buenos Aires (UBA), kjer je pridobil naziv *licenciado* (diplomirani likovni umetnik) in *profesor de artes visuales* (profesor vizualnih umetnosti) za poučevanje umetniških predmetov na srednješolski in visokošolski ravni.

Njegova umetniška praksa vključuje risbo, slikarstvo in tridimenzionalne postavitve, pogosto pa združuje slikarski izraz z ročnim delom, predvsem z obdelavo kovine. Umetnost gradi na **zlati rezini (φ)** in geometriji – razmerjih, ki se pojavljajo v naravi, arhitekturi in umetnosti. S posebnim zlatim šestilom, ki si ga je izdelal sam, meri in strukturira svoje kompozicije, s čimer raziskuje harmonijo in kozmični red, ki prežema vsak njegov potez. Geometrijski okvir mu služi kot osnova za raziskovanje čustvenega vpliva barv, njegova simbolna govorica pa izraža osebno kozmovizijo v svetu, ki je, kot pravi sam, pozabil na magično mišljenje.

Med njegovimi deli izstopa **Sello (2019)**, ki je del stalnega arhiva Museo de Arte Moderno de Buenos Aires – kar potrjuje pomembno mesto njegovega opusa v sodobnem umetniškem prostoru.

Že pri petnajstih letih ga je močno nagovoril Xulov svet simbolov, barv, geometrij in mitičnih motivov. Z leti je poglobljal razumevanje likovnega jezika in razvijal lasten vizualni izraz, s katerim premošča

razdalje med svetovi. Njegova umetniška produkcija obsega risbe, olja na platnu in lesu ter skulpture iz galvaniziranega železa, ki raziskujejo odnose med telesom, prostorom in svetlobo.

Posebno poglavje v njegovem ustvarjanju predstavljajo **poslikane panjske končnice**, preko katerih se na izviren način povezuje s kulturno zapuščino svojih prednikov. Po njegovih besedah: »Skozi jezik, ki se napaja v simbolu in geometriji, gradim vsakdanje imaginarno z metafizičnimi perspektivami.« Njegove panjske končnice se po vsebini in obliki močno oddaljujejo od tradicionalnih, vendar z zavestno poenostavitvijo izraza ustvarjajo vtis naivne umetnosti, ki je značilna za to ljudsko tradicijo.

Kustosinja Aguado razstavo opisuje kot srečanje »dveh iskalcev«, ki ju ločuje skoraj stoletje, a družijo skupna duhovna lakota, raziskovanje skritih svetov in ustvarjanje novih načinov izražanja. Leber ne nadaljuje zgolj Solarjevega izročila, temveč ga na svojstven način umešča v sodobni kontekst in razvija s svojim lastnim pogledom.

Nova enota muzeja **MALBA** se nahaja v urbano-naravnem kompleksu **Puertos** v Escobarju, severno od Buenos Airesa. Malba Puertos, zasnovana kot prostor ustvarjalnosti, arhitekturnega eksperimenta in trajnostne kulture, se hitro uveljavlja kot eno ključnih središč sodobne umetnosti v regiji.

Za skupnost v Argentini, ki jo povezuje slovensko poreklo, ta razstava pomeni posebno priložnost za ponos. **Daniel Leber** s svojim edinstvenim pristopom utrjuje položaj prepoznavnega ustvarjalca na sodobni umetniški sceni. Njegova prisotnost ob boku Xula Solarja potrjuje visoko raven umetniškega izraza in duhovne širine, ki ju lahko ponudimo svetovni kulturni krajini.

Razstava **Vuelo infinito** je na ogled do **31. avgusta 2025** v **Malba Puertos**, Escobar, vstop pa je prost. Vsem ljubiteljem umetnosti in članom slovenske skupnosti v Argentini toplo priporočamo obisk – ne le zaradi umetniške vrednosti razstave, temveč tudi kot priložnost za srečanje s sodobnim ustvarjalcem slovenskih korenin, ki skozi umetnost pripoveduje tudi **našo zgodbo**.

R.T.

Fotografije: Diego Spivakow

Več informacij in viri:

- [Calvaresi Contemporáneo – Daniel Leber](#)
- [Museo de Arte Moderno – Arhiv Leber](#)
- [Malba Puertos – Vuelo Infinito](#)
- [Clarín – Kultura](#)
- [Infobae – Cultura](#)
- [Clarín – Zonales](#)
- [Dixit Mag](#)
- [100xdia – Xul in Leber](#)

ODTISI 3 - 2025 KOČEVARJI

Rafaelova družba nas je povabila, da skupaj obiščemo Kočevanje. To so nasledniki kmečkih družin iz južnotirolske-bavarske okolice, ki so jih grofje Ortenburžani pripeljali leta 1330 in kasneje v okolico Kočevja.

Svojo nemško govorico so v novem kraju prikojili po svoje in iz tega je nastala *kočevarščina*. Tako kot je njihova skupnost po drugi svetovni vojni skoraj izginila, tako počasi izginja njihova govorica.

Najprej smo se ustavili v vasi Občice, nekaj kilometrov stran od Dolenjskih Toplic, kjer ima Društvo Kočevanje staroselcev svoj sedež in muzej.

Ogledali smo si eksponate v muzeju, za dobrodoščilo pa smo degustirali njihovo tradicionalno potico, ki so ji Kočevanje rekli pobolica. Tu se nam je pridružil Hans Jaklitsch, po rodu Kočevanje, ki živi v teh krajih. Ves čas obiska nam je pripovedoval o življenju Kočevanje, njihovemu delu in končni usodi. Izhaja iz družine, ki ni zapadla nacistični propagandi in ni odločila za preselitev, ampak je ostala na svoji zemlji. Je eden izmed redkih, ki tekoče govori v kočevarščini: med brati in sestro je to še vedno družinski pogovorni jezik.

V zgodovini Kočevanje se je marsikaj zgodilo. Ker so jih turški vpadi zelo prizadeli, jim je cesar leta 1492 dovolil, da so krošnjariji po cesarstvu. Ribničani so ponujali suho robo, Kočevanje so pa, poleg lesenih izdelkov, prodajali razne druge izdelke, potrebne gospodinjam. Ker so hodili po svetu, so lahko tudi videli, da so drugod marsikje boljši življenjski pogoji. Tako je marsikdo ostal v tujini, v nemških krajih, odšli so tudi v Severno Ameriko, tako kot številni Slovenci. Število prebivalstva na Kočevskem je do časa okupacije ob začetku druge svetovne vojne padle na dobrih 12.000 Kočevanje - v drugi polovici 19. stoletja jih je bilo okoli 24.000.

V času okupacije so jih njihovi voditelji, pod vplivom nacistične propagande, navdušili – do neke mere tudi prisilili – za preselitev v raj. Eden od pomembnih razlogov, da so se Kočevanje sprva strinjali s preselitvijo, je bila tudi intenzivna slovenizacija, ki se je dogajala od konca prve svetovne vojne. Da se jih preseli, je bila Hitlerjeva zamisel: ker je Kočevska pripadla italijanskemu okupatorju, je odredil, da jih preselijo v nemško okupacijsko cono. Kam, pa jim ni bilo točno povedano. Seliti so jih začeli 14. novembra 1941, kam jih selijo, so izvedeli šele tri dni kasneje. Nemci so jih preselili z delovno prtljago in tudi nekaj živine v tovornjakih v vlakih do konca januarja 1942. A ne v raj, kjer so mislili, da bodo skupaj živeli v enklavi, kot so do tedaj na Kočevskem. »Rajh« ni bi neke v notranjosti nemškega teritorija, - ampak le 70 kilometrov stran, v Obsotelju; okoli Krškega, Brežic, Bistrice ob Sotli, na slovenskih tleh. Sprva so jih naselili v barake, po nekaj mesecih pa na kmetije, s katerih so ob začetku vojne Nemci na Hr-

vaško, v Srbijo in v delovna taborišča v Nemčiji izgnali slovenske družine!

Ob koncu vojne so Kočevanje doživeli še zadnji udarec: po tem, ko so tudi oni doživljali komunistično nasilje, so jih partizani gnali iz Slovenije proti avstrijski meji brez prtljage, brez živine. Povojna komunistična oblast jim ni pustila, da bi se vrnili na svoje domove in da bi ostali v Sloveniji. Postali so begunci, podobni našim prednikom. Marsikomu je uspelo naseliti se v Evropi, med nemškim življenjem, veliko se jih je pa izselilo v Severno Ameriko.

Z avtobusom smo si ogledali več krajev, kjer so nekoč živeli Kočevanje, med drugim Topli vrh, Komarno vas in Štale. G. Jaklitsch nas je popeljal v vas Ribnik, dom njegove mame. A od hiše in vasi ni ostalo nič več kot nekaj na pol porušeni sten. V vasi Stari Log-Alttag smo si ogledali lepo ohranjeno pokopališče, kjer so še stari kočevarski grobovi z nemškimi napisi. Drugače pa je mnogo vasi izginilo, ker so Kočevanje izgnali, novih naseljencev niso nastanili, so pa marsikje nekdanje kočevarske vasi porušili. Ruševine so v teh osemdesetih letih tudi vse zaraščene. Na nekdanje prebivalce spominjajo predvsem sadna drevesa, ki rastejo sredi gozdov. Zaslu-ga g. Jaklitscha je bila, da je pokosil in potolkel grmovje in nam odprl steze do ruševin. Čez 90 cerkev je bilo porušeni-h po vojni, ker si je komunistični režim na Kočevskem uredil popolno podzemno zatočišče, kjer bi oblast kljubovala možnim zunanjim napadom (znano je območje Gotenice). Preživeli-h Kočevanje je bolj malo v teh krajih, vendar imajo nekateri še stike z raji v tujini. Na nekaterih krajih je videti spominske plošče, kjer je zapisano, da so bili objekti popravljeni z njihovo finančno pomočjo. Žal nepridipravi včasih tudi kaj zažgejo (zvonik cerkve sv. Petra in Pavla na Toplem vrhu), da iz nove strehe dobijo bakreno kritje.

Pot nas je peljala do cerkve Corpus Christi v Kočevju, kjer nam je zbor Cantate Domino v domačih nošah zapel nekaj originalnih kočevarskih pesmi. Naslednja postaja je bila v Kočevski Reki, v župni cerkvi Sv. Janeza Krstnika. To je cerkev, ki jo je vlada (Demosova) zgradila kot moralni odpustek za skoraj sto po vojni porušeni-h cerkva ter 400 kapelic in pokopališč na tem območju. O cerkvi, ki jo krasijo dela kiparja Staneta Jarma in barvita vitražna okna Marka Jermana, nam je pripovedoval domači župnik Jože Milčinovič.

Končno smo se poslovili od g. Hansa Jaklitscha (z nami sta bili tudi njegovi hčeri dr. Helena, ki je vodila avtobus, in prof. Katarina), ki nam je narosil še veliko drugih informacij in pripovedoval o hudih in lepih družinskih doživetjih tako njegove družine kot o njihovih prednikih. (Revija Zaveza je v številkah 132 in 133 objavila obširen intervju o tej tematiki s Hansom Jaklitschem.)

GB

OkrOgle OBLETNICE | *Alojzij Geržinič* (1 9 1 5 - 2 0 0 8)

Pred 110 leti se je rodil Alojzij Geržinič, profesor, pesnik, pisatelj, publicist, šahist, urednik, prevajalec, glasbenik, domobranec in cerkveni sodelavec, eden velikih kulturnih delavcev slovenske skupnosti v Argentini.

Alojzij Geržinič se je rodil 11. junija 1915 v Ljubljani. Njegov oče, tudi imenovan Alojzij, je bil pravnik in policijski komisar v Ljubljani, Celju in Mariboru. Mati se je imenovala Frančiška Kokalj. Po osnovni šoli je Alojzij obiskoval poljansko realno gimnazijo, zadnji dve leti pa realno gimnazijo v Mariboru, kjer je tudi maturiral leta 1933. Po maturi se je vpisal na slavistiko na Univerzi v Ljubljani in diplomiral leta 1938. Poleg študija se je izpopolnjeval tudi v študiju klavirja, glasbene harmonije in kompozicije. Bil je član šahovskega kluba in igral v prvem moštvu, ki je bilo takrat jugoslovanski prvak (1931-1941). Bil je tudi skavt. Rad je veliko bral in se učil tujih jezikov. Obvladal je srbohrvaščino, nemščino, francoščino, kasneje tudi poljščino, italijanščino, ruščino, angleščino in španščino.

Poklicno delo šolnika je začel na realni gimnaziji v Kočevju, kjer je od januarja 1941 do novembra 1943 poučeval slovenščino in nemščino. Od 1943 do 1945 je poučeval na IV. državni realni gimnaziji v Ljubljani.

Leta 1944 je stopil med domobrance, ker je od vsega začetka spoznal, da je za Osvobodilno fronto komunizem, ki ga je vedno sovražil. Slovenski narodni varnostni zbor - primorski domobranci - (SNVZ) je prof. Geržiniča pozval, naj gre na Primorsko in skupaj s predsednikom Deželnega šolskega sveta v Gorici prof. Antonom Kacinom poučuje na izpopolnjevalnem tečaju za slovenske učitelje. Po tečaju v Tolminu, Gorici in Idriji se je leta 1945 preselil v Trst, kjer je prevzel mesto nadporočnika SNVZ in referenta za slovensko šolstvo tržaške pokrajine. Ker se je prizadeval, da bi bile slovenske osnovne šole zakonito priznane, se je zameril tako Italijanom kakor partizanom, ki so začeli organizirati svoje šolstvo.

Ob koncu vojne, ko so partizani vkorakali v Trst, je prof. Geržinič moral oditi iz Trsta. Britanci so ga peljali v taborišče v Ceseni, potem pa v Riccione, kjer je z drugimi slovenskimi begunci organiziral versko in kulturno delo. Na vabilo dr. Srečka Barage se je avgusta 1945 vrnil v Trst, da bi tam pomagal pri organizaciji slovenskega šolstva. Dr. Baraga je po zaupnih poteh zvedel, da je jugoslovanska komunistična oblast odredila ugrabitev in likvidacijo prof. Geržiniča ter mu svetoval, naj nemudoma zapusti Trst. Februarja 1946 je prof. Geržinič odšel najprej v begunsko taborišče v Serviglianu in nato v taborišče pri Senigaliji. Tam je poučeval slovenščino na begunski gimnaziji. Pred državnimi volitvami, ki so bile v Italiji aprila 1948, in ob visoki možnosti zmage socialistov in komunistov, se je odločil za emigracijo v Argentino.

Prof. Geržinič je v Argentino prispel 5. junija 1948 z ladjo Olimpia in se nastanil pri prof. Srečku Baragi. Najprej se je zaposlil kot delavec v barvarnici blaga, kmalu pa dobil delo pri veliki založbi in prodajalni knjig El Ateneo, kjer je bil zapisnikar razstavljenih knjig, nato pa odgovoren za dopisovanje v nemščini z Avstrijo, Švico in Nemčijo. Preverjal je tudi pravilnost španskih prevodov iz angleščine, francoščine in nemščine. Leta 1952 se je poročil z Marijo Fink, v srečnemu zakonu sta se mu rodili dve hčerki. Leta 1961 se je zaposlil pri založbi Kapelusz, kjer je dr. Vinko Brumen imel visoko mesto. Tu je delal 20 let, vse do upokojitve.

Prof. Geržinič je bil zelo aktiven kulturni delavec v slovenski skupnosti. Objavljal je članke in razprave v vseh slovenskih publikacijah, napisal je knjige in brošure, sodeloval je pri ustanovitvi Slovenske kulturne akcije, poučeval v Srednješolskem tečaju. Udejstvoval se je tudi kot glasbenik: uglasbil je veliko besedil, tudi verskega značaja, med temi izstopa oratorij Irenej Friderik Baraga. Število njegovih skladb obsega več kot 150 kompozicij. Leta 1993 je bil sprejet v

Društvo slovenskih skladateljev. Na klavirju je spremljal zборе in druge vokalne skupine.

Prof. Alojzij Geržinič je umrl v Buenos Airesu 26. marca 2008.

DELO PROF. ALOJZIJA GERŽINIČA

Dejavnost in ustvarjalnost profesorja Geržiniča je bila zelo plodna:

• Napisal je skoraj nepregleden niz publikacij v tednikih *Svobodna Slovenija* in *Oznanilo, zbornikih Svobodne Slovenije*, v revijah *Vrednote*, *Duhovno življenje*, *Meddobje*, *Katoliški misijoni* in *Vestnik*, zborniku *Slovenske Kulturne Akcije* ter kulturnih listih *Glas Slovenske kulturne akcije* in *Sij slovenske svobode*.

• Napisal je tudi naslednje knjige in brošure:
 - *Zgodovina slovenskega slovstva za višje razrede srednjih šol*. Trst, 1946. Soavtorja: Vinko Beličič in Martin Jevnikar.
 - *Zgodovina slovenskega slovstva*, 1952, po naročilu dr. Mihe Kreka, ostalo v rokopisu.
 - *Dnevi smrtnikov. Emigrantsko pripovedništvo (1945-1960)*, 1960
 - *Eslovenia - otra nación sin libertad* (Hace 1400...hace 20 años) 1965
 - *Pregled svetovne književnosti*. 1967
 - *Slovenci v preteklosti in sedanjosti. Poglavitni dogodki in osebnosti naše politične in kulturne zgodovine*. 1970
 - *Poglavje o dialogu*. 1970. Soavtorja Božidar Fink in Hans Urs von Balthasar.
 - *Božji služabnik Janez Gnidovec. Duhovnik, vzgojitelj, misijonar, škof*. 1972
 - *Pouk v materinščini - da ali ne?* *Delo za slovensko šolstvo na Tržaškem v zadnjih mesecih nemške okupacije*. 1972
 - *Boj za slovensko šolstvo na Primorskem za delovanja dr. Srečka Baraga pri ZVU*. 1983
 - *Od Save do Srebrne reke*, spomini, izšla po njegovi smrti v Trstu leta 2015.

• Na glasbenem področju je tudi imel zelo plodno ustvarjalnost:
 - Spremljal je pevski zbor Gallus pri vajah in mašah.
 - Kot soustanovitelj Slovenske kulturne akcije in vodja glasbenega odseka je skrbel za načrtno delo.
 - Spremljal je *Kvartet Finkovih*, skrbel za njihov program in njih izvedbe prikazoval v Glasu SKA.
 - Sodeloval je pri delovanju mladinskih zborov, zlasti *Karantanije*, ki jo je ustanovila in vodila žena Marija Fink.
 - Komponiral je več kot 150 skladb, 20 za oroke, 20 za klavir. Med njimi daljše skladbe za zbor s klavirjem *Mrzel veter*, *Obsojen sem bil* in *Prešernov Sonetni venec*.
 - Leta 1957 je skomponiral *Oratorij Irenej Friderik Baraga* (besedilo Tine Debeljak) za soliste, zbor in klavir. Krstno je bil izveden v Buenos Airesu. V Sloveniji je bil prvič izveden v Cankarjevem domu v Ljubljani leta 1994 v sklopu 40-letnice Slovenske kulturne akcije. Leta 2007 je skladatelj Jani Golob po naročilu Glasbene matice Ljubljana oratorij orkestriral.

MISLI PROFESORJA ALOJZIJA GERŽINIČA

Iz knjige spominov *Od Save do Srebrne reke* sem povzel nekaj zapisanih misli, ki predstavljajo profesorja Geržiniča in njegove nazore in vrednote:
 • Eden najpomembnejših in najmočnejših duhovnih dogodkov se mi je zgodil sredi julija leta 1942 - torej na počitnicah v Ljubljani. Po kosilu sem legel na zofo in vzel v roko knjižico, katero so razni pisci tolikokrat omenjali. Dalj časa sem imel namen, da jo sam spoznam. Bila je rdeče obrezana Kalanova izdaja Hoje za Kristusom. Po prvih straneh me je preplavilo in solze so mi zalile oči. Izredna milost! To milost je spopolnila ravno v tistem času druga: za spoved sem izbral

spovednico na sredi desne strani. Duhovnik v nji je bil čisto nekaj drugega kot dotlej preskušeni. Postal je moj stalni spovednik, kadar sem bil v Ljubljani. Bil je to Filip Žakelj.

• Komunizem sem od nekdaj sovražil. V medvojnih razmerah sem imel boj proti komunizmu in njegovi Osvobodilni fronti za versko in narodno dolžnost.
 • V začetku vojske sem prišel do gotovosti, da v razmerju do Boga in Cerkve ne sme biti polovičarstva.
 • Nemci so slabo izpolnjevali dolžnosti zasedbene oblasti. Izkoriščali so nasprotja v podvrženih narodih. Katoliški Cerkvi in vzgoji so bili sovražni. Boja proti komunizmu niso jemali resno. Poveljniki, posebno v manjših krajih, so se podvizali, da se pogode s partizani o medsebojnem nenapadanju. V začetku julija 1944 je bil podpisan zloglasni sporazum o nenapadanju med nemškim poveljstvom na Primorskem in partizani.
 • V Riccioneju so imeli večino Goričani. Bolj zase so se držali prof. Bogumil Remec, inž. Ladislav Bevc, dr. Tine Debeljak. Za dr. Kacina sem napisal izčrpno poročilo o slovenskem šolstvu v Tržaški pokrajini in mu ga izročil. Novo, dragoceno poznanstvo je bil kipar France Gorše, eden redkih likovnih umetnikov, ki rad govori o vprašanih ustvarjanja. Kadar pride do neizrekljive globine, spregovore njegove žive oči in vsakemu notranjemu gibu odgovarjajoči prsti. Dolga leta pozneje so mi osebno navzočnost nadomeščala njegova pisma. Z navdušenjem je sodeloval pri Vrednotah in Meddobju. Korespondenca se je pretrgala, ko je prvikrat obiskal Slovenijo. Še bolj sva se oddaljila ob Siju slovenske svobode.
 • Avgusta je nenadoma iz Trsta prišel list od dr. Baraga. Lepo me prosi in nujno poziva, naj se takoj napotim v Trst, da mu pomagam organizirati slovensko šolstvo. Niti za hip nisem pomišljal. Uredil sem formalnosti, nato pa na pot “per mezzi di fortuna”. Za Trst sta se odločila tudi Arnež in Lenarčič. Marsikatero nepriliko smo v treh laže premagali.
 • Junija leta 1945 se ja za cono A Julijske krajine - slovenskega strnjenege ozemlja - ustanovila zavezniška angloameriška vojaška uprava (ZVU). Izven tega pasu so ostali Beneška Slovenija, Kanalska dolina, Trbiž, Bela peč. To in sledeče dogajanje obdelava moja knjiga Boj za slovensko šolstvo na Primorskem. Za slovensko šolstvo por ZVU se je dr. Baraga bojeval kot lev in lisica skupaj. Sovražniki so bili isti kot prej: Italijani in komunisti s svojo OF. Moje poznanje razpoloženja, ljudi in krajev mu je bilo v pomoč. Spet sem romal po znanih krajih, navduševal za šolo, ponujal uradne formule. Zaslepljenost ofarskih ljudi je bila neverjetna. Kako strahoten strup je komunizem!
 • Februarja 1946 je dr. Baraga sklical sestanek zanesljivih - visoko gori v stolpu cerkve sv. Antona Novega. Na vrsti so bile zaupne stvari, med njimi moja zadeva: Baraga je od več verodostojnih strani izvedel, da se komunisti pripravljajo, da me ugrabijo. Nedvomno jih draži moje delovanje in povezava z Barago. Nikakor ne gre brez potrebe množiti število mučencev, zato mi odločno svetuje, naj se nemudoma umaknem iz Trsta. Takoj sem se prijavil pri IRO, se poslovil od prijateljev, si doma ostrigel brado in se zvečer z vlakom odpeljal v Bologno. Zbogom, slovenska zemlja!
 • Iz Trsta me je pot prve dni februarja 1946 vodila v begunsko taborišče v Bologno. Tam sem spopolnjeval začetno znanje angleščine, ki sem si ga prisvojil v Riccioneju. V taboriščih v Servigliano, kamor sem se iz Bologne odpeljal čez kak mesec, in v Senigallii je za angleščino bilo kaj malo časa. Izpopolnjeval sem jo v Argentini z delom (prevajanje, korespondenca) v El Ateneo in v Kapeluszu pa z branjem in prevajanjem doma. Na španščino sem se vrgel v Senigallii, potem ko se je odprla mogočnost za izselitev v Argentino. Tako sem si prva leta begunstva pridobil vpogled v dva svetovna jezika (doma nisem učenja angleščine in španščine nikdar imel v načrtu): spet velik dar od zgoraj.
 • Večji del taboriščnikov je leta 1947 in v prvi

polovici 1948 odšel v Argentino ali drugam. Kam kaže oditi? Kmalu bodo volitve v Italiji in bati se je zmage komunistov. Zaprošiti IRO za preselitev v Španijo? Mesto na kaki univerzi s slavistiko? Odbilo me je neznanje grščine. Javil sem se torej za Argentino.

• Prvi dan v pristanišču Buenos Airesa so nas preselili v Emigrantski hotel. V njem smo ostajali do najdbe drugega bivališča. Prof. Srečko Baraga me je prišel pozdravit in mi ponudil prebivanje v dovolj prostorni hiši, kjer je živel z ženo in mladim Srečkom. Kakšen dogodek! Kakšno potrdilo Božjega usmiljenja in dobrote! Pri njem sem stanoval do poroke.

• Najuspešnejši kraj za srečanje in pogovor z rojaki je bila nedeljska maša “na Belgranu”, med katero je pel Emigrantski pevski zbor in katero sem spremljal na harmoniju. Po eni teh maš sem dosegel prelepo doživetje: do njenega avtobusa sem spremil Marijo Finkovo. Bila mi je v srcu že v Senigallii. Do izpovedi po recitaciji Prešernovega distiha je prišlo na Gallusovem izletu v okolico Buenos Airesa, do poroke pa v božjepotni baziliki v Lujanu maja leta 1952.

• Prvi dnevi, prvi tedni, prva in naslednja leta so prinašali življenje in boj z njim. Življenje: ustanovitev lastne družine z dvema materinim odlikam podobnima hčerama. Družinsko svetišče je ostajalo v prestolnici in nje okolici. Moje delo je zahtevalo osebne stike. Najplodnejše delo so bili pisanje člankov, razprav (ok. 600), knjig (12), prevodov (6), obširne obdelave kega ustvarjalca in njegovega dela (4). Vzporredno s tem je bilo komponiranje.

• Velik del tega, kar smo razpravljali po družtvih, v revijah in časnikih, o čemer so spregovorile naše knjige, obravnava vero, življenje in delovanje po veri. Zdaj, po desetletjih, vidim, da smo ostajali zvesti verskim in nravstvenim zakonom, da smo služili življenju našega naroda, njegovi ustvarjalnosti, nasprotovali pa zmotnim in škodljivim idejam, ki jih je privzemalo politično vodstvo od leta 1945 dalje. Pri spevali smo k slabljenju teh zmot in škodljivih idej, kar se je razodelo na volitvah leta 1990.

• Iz vere je treba doumevati dogodke in strahote let 1941-1945 in desetletij po 1945; iz vere je treba doumevati celotno zgodovino. Kar se v človeštvu dogaja, je neprestan boj med božjimi pravicami nad ustvarjenimi bitiji pa napuhom ustvarjenih bitij, ki zavrača božje pravice. Zgodovina je boj med božjo državo in človeško državo. Zmaga je zagotovljena božji državi in k temu prispevajo celo človeška slepota in zloba in upornišvo.

• Bog ne daj podleči skušnjavi: pozabimo! Nasprotno: Zmerom nam bodi prisotna neizčrpna globina, pomen in vrednost velikega junijskega darovanja! Ukaz naj je za spopolnitev lastne osebnosti, za predano sodelovanje v odrešeniškem delu Cerkve v blagor našemu narodu in vsemu človeštvu.

Pripravil: **Jože Jan**

Viri: Slovenska biografija, Wikipedia, Družina, Sazu, Glasbena matica, Svobodna Slovenija, Zbornik Svobodne Slovenije, Profesor Alojzij Geržinič - Aleš Breclj, Mladika, Od Save do Srebrne reke - Alojzij Geržinič

Objavljeno v Svobodni Sloveniji *pred 40 leti*

BRATJE! KVIŠKU SRCA!

Svobodna Slovenija, Leto XLIV - Številka 14 (18. 04. 1985)

Slavnostni govor dr. Marka Kremžarja,
XXX. Slovenski dan, Slovenska vas

Zavednemu Slovencu — je vsak dan — slovenski dan!

Praznik slovenskega dne pa, ki ga praznujemo danes v Slovenski vasi in katerega obhajajo svobodni rojaki v teku leta širom sveta, je dan, ko se zberemo — da se še posebej vživimo v Svojo slovensko resničnost in poudarimo našo narodno vzajemnost.

Vsak praznik slovenskega dne je dan premisleka na naši skupni poti. Toliko bolj nas kliče k poglobitvi ta dan letos, ko stopamo ideološki begunci — slovenska politična diaspora — v svoje 40. leto.

Razmišljanje ob tem zgodovinskem mejniku naj pričnem z mislijo, ki preglaša danes v meni vse ostale:

Bratje! Kvišku srca! Kajti — zgodovino vodi Bog!

Smo svobodni ljudje. Odločamo se vsak dan za ali proti naravnemu redu; v nas samih, v družinah, v narodni skupnosti. Vsak dan gradimo ali rušimo.

Veliko je med nami požrtvovalne velikodušnosti, a mnogokrat so naše odločitve nasprotno — posledica slabosti. Vendar, ne prepustimo se malodušju, kajti Stvarnik piše ravno tudi s krivimi črkami, kadar mu zaupamo.

Neskončna Dobrota in Resnica nas spremlja in nas nikdar ne zapusti, kajti Bog je zvest!

Zato naj bo slovenski dan v štiridesetem letu zdomstva: dan slovenskega upanja in zaupanja, ki raste iz božje in iz človeške zvestobe.

Vsa naša dejanja, storjena v skladu z ustvarjenim redom iz ljubezni do skupnega rodu, četudi tisoče kilometrov od slovenske zemlje, pomagajo odkupovati skupno slovensko bodočnost.

Ni prvič, da Bog preskuša narode s trpljenjem in begunstvom daleč od rodne zemlje.

Izraelce je na begu iz Egipta prečiščeval v puščavi 40 let!

— Bili so begunci, ker so ljubili svobodo — kot mi!

— Imeli so pred seboj sen svobodne domovine, svoje obljubljene dežele... Pobegnili so pred nevarnostjo krive vere, da bi mogli živeti zvesti Bogu!

— Tudi njihov beg je bil čudežna rešitev — ki nalaga odgovornosti!

— Njihova vera je bila večkrat preskušana in tudi v njihovih srcih se je malodušnost borila z vero v božjo zvestobo!

— Kot plevel so morali trebiti iz svoje srede materializem, ki jim je ogrožal rod in vero!

Štiridesetletno zdomstvo je bilo tedaj in je danes: pogreb malodušnih in utrditev zvestih!

Pot preko puščave je bila istočasno telesna, duhovna in družbena priprava na novo zgodovinsko obdobje, ki naj bi potekalo v skladu z božjo zakonodajo!

Prav tako bo naše begunstvo prag pred novo dobo slovenske zgodovine, če bomo mi v zdomstvu in bratje doma prestali preizkušnjo zvestobe Bogu in Sloveniji.

Smer proti ljubljeni deželi je vedno ista! Ostanemo smotri, ostanemo vrednote — četudi odmró in se zamenjajo vodniki. Ohraniti smer je dolžnost generacij!

Brez zvestobe, ki prehaja iz roda v rod, bi

ne bilo — in ne more biti — svobodnega naroda — ne pred tisoči let in ne danes!

Vemo, da drži tudi za nas prerokov opomin, naj skrbimo za blaginjo dežele, ki nam izkazuje gostoljubje in za napredek družbe, v kateri živimo. A pri tem pazimo, da ne zapademo malikovanju tujih bogov, da ne pozabimo na svoje korenine in na dolžnost, ki jo imamo do lastnih bratov.

Člani istega narodnega občestva — bodisi v telesni, bodisi v duševni stiski — smo si kljub razdaljam, vedno najbližji.

In naš narod preživlja že desetletja strašno stisko.

Vendar, ker trdno verujemo v slovensko zvestobo, čeprav skrito pod oklepom nasilja ali razpršeno širom sveta, smemo verovati, da čakata v prihodnosti tudi naš narod resnična svoboda in samostojnost.

Pred 40 leti je Bog zahteval od našega naroda mučencev — nekaterim pa je naložil križ zdomstva.

Po revoluciji ohranjena življenja — niso sad slučaja — temveč božje volje. Življenje nam je bilo podarjeno — z njim pa vrednote, dolžnosti in pravice. Naši bratje, očetje in prijatelji, del slovenskega naroda — so dali življenje za vero, za svobodo in za slovensko samobitnost, da so na ta način potrdili pomen in veličino teh vrednot — nam, ki smo ostali — pa tudi otrokom in vnukom, ki rastejo — iz nas!

Del Slovenije je moral v tujino, da z življenjem pomaga ostalemu narodu ohranjati predvsem tiste vrednote, ki so pod komunistično tiranijo v največji nevarnosti, da prično bledeti.

Posredovati našim bratom in sestrkam doma in v svetu zgodovinsko resnico ter smisel za svobodno in samostojno življenje v enakopravni družbi narodov je naša naloga.

Vračati moramo narodu, kar nam je bilo zapuano, ne v sebično last, temveč v varstvo.

Iz večnega ognja, resnice, pravice, ljubezni jemljejo življenjsko silo vse naravne in nadnaravne skupnosti.

Vrednote, ki smo jih prejeli, so kot olimpijska bakla! Naravne vrednote, ki izvirajo iz človekove osebe, družine in naroda, pa nadnaravne, ki jih posreduje vera, so le različni plameni iste bakle! Slabotni ljudje si jo podajamo iz rok v roke, iz roda v rod ter si na ta način pomagamo, da obdržimo smer na poti k osebnemu in narodnemu smotru.

Nihče ne prejme bakle le zase. Medtem ko si z njo svetimo, da ne zaidemo na lastni poti, jo moramo istočasno posredovati bratom.

Kdor bi sedel ob njej, da se ogreje — jo izrablja sebično in izdaja njeno globoko vsebino.

Med tekom naj utrinki naše bakle užigajo kresove vere in zvestobe, a bakla mora naprej!

Plamenica narodnih in verskih vrednot, ki jo nosijo slovenski begunski rodovi — bo pomagala vžgati ogenj ljubezni sredi slovenskega naroda!

To je njen namen in naše poslanstvo! Tekachi so različni, slog teka ni vedno enak, a poslanstvo, ki ga bakla predstavlja, se ne spremeni v teku rodov!

Pokrajina se spreminja, težave so vedno nove, letni časi se vrste in novi rodovi se porajajo, a prehodi in predaja bakle so le

znak, da se bližamo cilju z vedno večjo silo!

Ob tej misli se obračam na vas, slovenska mladina, rojena v svetu. Stojimo pred velikimi spremembami, ki se pripravljajo v središču slovenskega naroda. Priča boste dogodkom, o katerih so zaman sanjale generacije mladih slovenskih rodoljubov skozi stoletja! Zdaj so pred vami!

Vam in vašim vrstnikom v zamejstvu in matični domovini bo dano doživljati čas, ko bo slovenski narod mogel storiti odločilni korak — do svoje dokončne svobode, če bo našel v sebi samozavest, pogum in voljo!

Poklicani ste, da pri tem slovenskem prebujenju, spreobrnitvi in osamosvojitvi sodelujete — ne kot gledalci, temveč kot protagonisti skupaj z vašimi brati in sestrkami iz vseh delov Slovenije! To je vaša dolžnost in vaša pravica! Dana vam je bila, ko ste bili rojeni kot sinovi in hčere slovenskega naroda.

Vsak fant in vsako dekle — prav kakor njih matere in očetje slovenskega rodu — naj soodloča o skupni narodni usodi! Vsi rojaki smo v mejah svojih možnosti, zanjo odgovorni!

Izbijmo si iz glave, da bi nam — Slovencem — kdo svobodo in samostojnost ponujal!

Ne mednarodne pogodbe, ne zavezništva, niti ugodni zgodovinski trenutek nam ne bodo ničesar darovali! V nujnost zgodovinskega razvoja, takega ali drugačnega, pa verjamejo le oni, ki nočejo sprejeti resnice o osebni odgovornosti — vsakega človeka!

Pričetek slovenske samostojnosti je v požrtvovalni zvestobi gorečih in v spreobrnjenju mlačnih članov našega naroda. Le tako bomo kos skupnim naporom, ki jih tak korak zahteva. Za svobodo, prav kakor za resnico mora biti človek pripravljen na žrtve in če treba tudi na trpljenje.

In tu se srečuješ, s svojim poslanstvom, ti — slovenska mladina!

Življenje rodu presega dolžino našega osebnega zemskega bivanja.

Zato je prehod — predaja plamenice — del življenjskega teka!

Vendar prehodi iz generacije v generacijo naj bodo „smotrni“. Izražajo naj se v ljubezni med člani skupnosti, ki so različnih starosti; izpeljani pa naj bodo s pogumom, ki ga dajeta vera in prepričanje, da temeljimo, tako mi kot naši otroci na večni, pa tudi na zgodovinski resnici.

Predaja bakle naj bo izraz spoštovanja in zaupanja; prehod od generacij, ki so bile rojene v očetnjavi, k generacijam, ki so pričele doživljati slovenstvo v svetu, naj bo postopen, naraven korak na poti k skupnem cilju.

Ne smemo se bati prehodov!

Dokler ostane nespremenjeno poslanstvo, dokler nas vodijo iste vrednote — so prehodi — le doba rasti! Prehodov ni — kjer ni poti — ki vodi k cilju.

Prehodov ni — kjer ni naporov — ki zahtevajo poguma!

Prehodov ni — kjer ni življenja — ki raste iz ljubezni.

Prehodi — so naraven del človekovega življenja!

Iz ljubezni prestopimo v spočetje — v življenje; rojstvo — je prehod v veselje otroštva; doraščanje je prehod — v silo mladosti; zrelost je prehod — v nemir ustvarjalnosti; starost je prehod — v umirjenost modrosti; smrt je prehod — v višjo stopnjo življenja.

Prav tako naj bodo tudi prerodi v življe-

nju naroda naravni koraki na skupni zgodovinski poti:

— k dozorevanju novih rodov;
— k pravičnejšim družbenim odnosom;
— k rastoči samozavesti;
— k večjemu medsebojnemu razumevanju in spoštovanju;
— k višjim stopnjam družbenega sožitja.

A ti prehodi so mogoči le, če se posamezniki, ki narod sestavljajo, zavedajo, da je moč v vzajemnosti in se ne ustrašijo — svojega poslanstva.

Prehodi, ki so sicer dobe rasti:

— postanejo povod za zmedo — če skupnost izgubi svoj smoter;
— so lahko trenutki malodušja — če v skupnosti upade pogum;
— utegnejo biti priložnost za spore — če med člani skupnosti usahne ljubezen.

In vendar — brez prehodov, brez predanja bakle — ni bodočnosti in ne rasti!

Vse nas družijo isti nespravljivi sen, ki ga nosimo v srcu Slovenci širom sveta; to je sen o svobodi, pravični družbi, v okviru samostojne slovenske države!

Željo po samostojnosti, ki je izraz svobode, je položil Stvarnik v človeško naravo in težnja po njej je v skladu z naravnim redom. Vendar se danes slovenski narod bori za svoj goli obstoj celo v republiki, ki nosi slovensko ime! Ne le naša politična in kulturna bodočnost, temveč ohranitev naše narodne biti, je bolj ko kdaj, vprašanje naše osebne zvestobe, zaupanja in poguma.

Dokler bodo slovenski dnevi iskren izraz zvestobe rodu in Stvarniku, smemo zaupati, da bo On, ki je Vir vse zvestobe — hodil pred nami! Ni se nam bati preizkušenj, ne časa, ne razdalj, če imamo pogum, da Mu sledimo — s prižgano plamenico!

Pričetek novega obdobja naše zgodovine, je v globokem spreobrnjenju slovenskega naroda, katerega del smo tudi mi Slovenci v svetu. Zdaj dokažimo — da živimo v svobodnem svetu iz ljubezni do naroda in ne iz ugodja, iz sebičnosti ali iz strahu! Zasujmo Slovenijo z molitvijo, okrepimo jo z našo osebno odpovedjo in spokornostjo! Istočasno pa sodelujmo pri izdelavi in širjenju slovenskega političnega programa z vsemi našimi talenti, s pisano in z govorjeno besedo.

Res je, da bo dokončna oblika družbenega sožitja v našem narodu izglasovana predvsem na slovenskih tleh, a sodelovanje in soodločanje pri tej zgodovinski nalogi je dolžnost vseh Slovencev!

Toliko bolj smo pri tem soodgovorni, ker dobro vemo, da leži teža dela za slovensko bodočnost na ramah tiste skoraj neopazne manjšine, doma in v svetu, ki je ohranila kljub težkim razmeram notranjo svobodo, zvestobo in samozavest.

Naša zdomska skupnost naj bo narodu zgled resnične vzajemnosti, naj bo pa tudi zgled nesebičnega dela za dosego narodnih političnih ciljev: združitve, svobode in samostojnosti!

Veter neskončne Ljubezni naj razplamti baklo krščanskih in narodnih vrednot do take mere, da bo ob njeni svetlobi izginila zadnja senca zmote, laži in nasilja v domovini; istočasno pa naj posveti globoko v srca vseh rojakov, da bomo zmožni odkriti ob njeni luči — skupno slovensko pot!

Kristjani vemo, da za silo resnice in ljubezni — ni meja!

Zato, bratje, vztrajajmo v zvestobi —, da se slovenskega naroda usmili Gospod — Vladar zgodovine!

